

REDACTIONEEL

Waar gaan we heen straks, met driedubbele autowegen, toenemende verstedelijking, toenemende bevolking, stromen recreanten, waarvan de meesten alleen maar "in de natuur" willen zijn, al zitten ze desnoods mannetje aan mannetjes: waar komen we dan feitelijk terecht met ons natuurbehoud, dat in feite toch alleen maar behouden kan blijven, als ze niet in de sfeer van ha, die massa! benaderd wordt?

In ons land ligt, dacht ik, natuurbehoud heel duidelijk tussen de wal en het schip. Een soort stootkussen, dat van alle kanten de opdooffers mag opvangen. Loopt de Biesbos niet vol olie, dan ligt er wel plotseling een geknakte tanker buitengaats, gebeurt er wel iets, dat de Rijn nog meer een beetje vuiler maakt of wordt de "smeerpijp" tot een onnozel uitlaatje getransformeerd, wordt er gespeeld met de gedachte de Waddenzee te dichten, ontstaan er voorstellen om dijken naar de eilanden te leggen om de recreatie - een heilige koe in Nederland? - ook dáár grotere kansen te geven. Dan grif vergetend, dat men meteen allerlei commerciële paarden van Troje naar binnen haalt, omdat waar geld te verdienen valt (samenklontering van de massa) de sfeer, die het begrip natuurbehoud werkelijk overeind moet houden, grondig wordt verknold.

Natuurlijk is het waar, we moeten allemaal leven, hebben allemaal recht op redelijke woonruimte, we moeten ons kunnen verplaatsen en onze steeds meer vrije tijd zien door te brengen, bij goed weer liefst buiten onze woningen. Redelijke eisen, maar die toch grotendeels ten koste van de in ons land schaarse natuur kunnen worden ingelost. En naarmate de bevolking, met alles wat daar omheen dan ook steeds meer nodig is, toeneemt, zal het steeds moeilijker worden de natuur te behouden. Op grond van bovenstaande zijn wij reeds de laatste 70 jaar 50% van ons natuurbezit kwijtgeraakt.

Zo is bijvoorbeeld voor de aanleg van autowegen - praktisch en economisch gezien - de kortste weg tussen twee punten de rechte lijn. Maar uit natuurbehoudsoogpunt bezien meestal ook meteen de slechtste lijn! Als in de Tweede Nota voor de Ruimtelijke Ordening wordt gesteld, dat "de instandhouding en ontwikkeling van de natuurlijke rijkdom van het landschap een algemeen en maatschappelijke noodzaak is", die opweegt tegen plannen aangaande woon- werk- en verkeersvraagstukken en zelfs meer spreekt, naarmate de samenleving meer door de techniek wordt beheerst (aldus de Nota), dan moeten we vragen, of bochtige, dus langere (dus duurdere) autowegen geen voorkeur verdienen (op grond van de Nota) als we er natuur mee kunnen behouden. En ook, waarom de Landelijke vereniging tot het behoud van de Waddenzee zo hard en deskundig moet vechten om deze "algemene en maatschappelijke noodzaak" te beschermen en ook, waarom er bijvoorbeeld tóch een Natuurbeschermingsplan voor de Zaanstreek geschreven moest worden, dat zich zeer kritisch en deskundig opstelde tegen de aangekondigde Zaanse toekomstplannen. Een paar punten, die, dacht ik, wel kenmerkend zijn om aan te tonen, hoe zwaar "natuurbehoud" tussen de wal en het schip inzit.

Zo lijkt het mij ook moeilijk te geloven, dat een "plaatsvervangende" (lees: opnieuw geschapen) natuur een betrouwbaar alternatief kan zijn voor wat aan werkelijk onvervangbaar natuurbezit werd afgebroken. Omdat oeroude natuur zich niet elders láát herstellen. We kunnen hoogstens genoeg nemen met wat men, zij het met de beste bedoelingen, ervoor terug kan geven. En dat is meestal bijzonder weinig. Natuurherstel vraagt tijd. Vijftig/zestig jaar is nog niet eens veel. En voor dit dan goedbedoelde feitelijk toch surrogaat, zullen we 50/60 jaar geduld moeten hebben. En wie kan zeggen, wat een dertig jaar later een nieuwe generatie dan voor eisen heeft, zodat zelfs dat surrogaat niet eens de kans krijgt zich daarna waar te maken? Een nieuw soort natuur, met een garantieloze toekomst? Creatief denken op het punt van natuurbehoud en natuurontwikkeling zal tóch een begeleiding behoeven van zeer diep liggende en onaantastbare garanties. Zolang dit niet samengaat, geef ik voorlopig de voorkeur aan Mansholt als hij zegt, dat in ons land geen meter natuurbezit meer verloren mag gaan.